

Welke informatie vindt u op deze pagina?

- 1.1 Aanleiding verkenning: waarom wordt de dijk tussen Zwolle en Olst versterkt?
- 1.2 Doelstellingen van het project en de verkenning: wat zijn de doelen?
- 1.3 Van verkenning tot realisatie: welke stappen worden doorlopen tot de realisatie?
- 1.4 Leeswijzer: welke informatie vindt u in het verkenningenrapport?

1.1 Aanleiding verkenning

Afbeelding 1.1 Overzicht plangebied Zwolle-Olst

Nederland beschikt over ongeveer 3.500 kilometer primaire waterkeringen (dijken), die Nederland beschermen tegen (hoog) water vanuit de zee en grote rivieren. De waterveiligheid die deze primaire keringen moeten bieden aan het achterland, is met een maximaal risico op overstroming (de norm) vastgelegd in de Waterwet. Periodiek wordt beoordeeld of de primaire waterkeringen nog voldoen aan de gestelde wettelijke normen. Als de waterkering niet aan de norm voldoet, moeten verbeteringsmaatregelen worden uitgevoerd.

De IJsseldijk is één van de vele dijken die Nederland droog houdt. De dijk tussen Olst en Zwolle beschermt de bewoners van Salland tegen water vanuit de IJssel, maar ook bij noordwesterstorm vanuit het IJsselmeer. Bij een eventuele doorbraak stroomt een groot gebied onder. Het water van Olst tot Zwolle staat dan 1 tot 3 meter hoog en een groot deel van Salland krijgt te maken met grote wateroverlast.

In de derde landelijke toetsronde (2011) bleek dat de dijk tussen Zwolle en Olst grotendeels niet voldeed aan de op dat moment geldende wettelijke veiligheidseisen. Het traject, genaamd IJsseldijk Zwolle-Olst, is daarom opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) als onderdeel van het Deltaplan Waterveiligheid. Het betreft de dijk ten oosten van de IJssel, tussen Zwolle (Spooldersluis) en Olst (Haereweg), zie afbeelding 1.1.

In 2016 zijn nieuwe veiligheidsanalyses uitgevoerd, onder andere om de impact van de nieuwe veiligheidsnormen (die sinds 2017 van kracht zijn) voor de IJsseldijk te onderzoeken. Deze nieuwe normen zorgen ervoor dat Salland en Zwolle een betere bescherming tegen overstromingen krijgen. De uitkomst van de nadere veiligheidsanalyses in de verkenning is dat 28,4 kilometer van de 28,9 kilometer van de IJsseldijk Zwolle-Olst niet aan de nieuwe wettelijke normen voldoet.

Op het gehele traject is de bekleding van de dijk niet sterk genoeg. Door golven en stroming kan het gras, en de daaronder liggende dijk, beschadigd raken. Daarnaast is op een groot deel van het traject sprake van piping: bij hoog water stroomt water onder de dijk door. Dit water neemt zand mee, waardoor kanaaltjes onder de dijk ontstaan, en de dijk verzwakt. Tenslotte is op verschillende deeltrajecten de dijk niet stabiel en/of hoog genoeg. Dat de dijk grotendeels niet sterk genoeg is, blijkt ook uit de praktijk. Bij jaarlijks optredend hoogwater ontstaan op meerdere locaties in het plangebied binnendijks zogenaamde wellen: het water komt hier onder de dijk door omhoog (piping). Deze wellen ontstaan al bij waterstanden die jaarlijks optreden, terwijl de dijk bestand moet zijn tegen hogere waterstanden die alleen in extreme situaties voorkomen.

Om ervoor te zorgen dat de dijk in de toekomst wel aan de norm voldoet, is in 2017 het project IJsseldijk Zwolle-Olst gestart met een verkenning naar een oplossing voor de hoogwaterveiligheidsopgave.

1.2 Doelstellingen project en verkenningsfase

Het waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOdelta) zorgt voor de waterveiligheid in Zuidwest-Drenthe en West-Overijssel, zodat inwoners veilig kunnen wonen, werken en recreëren. Het waterschap wil overstromingen voorkomen, slachtoffers vermijden en schade zoveel mogelijk beperken. Vanuit deze doelstelling werkt het waterschap aan versterking van de dijktrajecten die niet voldoen aan de wettelijk vastgestelde veiligheidsnorm.

1.2.1 Projectdoel

Om de waterveiligheid in het gebied achter de IJsseldijk te kunnen garanderen is WDOdelta gestart met de dijkversterking IJsseldijk Zwolle-Olst. De dijk moet voldoen aan de nieuwe veiligheidsnormen. Doelstelling van het project is om: 1) een waterveilige, toekomstbestendige en beheerbare waterkering te realiseren, 2) op basis van een bestuurlijk gedragen projectplan waarin maatschappelijke belangen zorgvuldig zijn afgewogen, 3) ingepast in de omgeving, en 4) met zo mogelijk kansen voor het creëren van maatschappelijke meerwaarde.

1.2.2 Doel verkenningsfase

Het doel is om in de verkenningsfase op een herleidbare, expliciete en objectieve wijze te komen tot een zorgvuldige afweging van maatschappelijke belangen, die resulteert in een bestuurlijk gedragen voorkeursalternatief (VKA), dat door het waterschapsbestuur wordt vastgesteld. Randvoorwaarden voor het VKA zijn dat het gaat om een technisch maakbaar, probleemoplossend, vergunbaar en betaalbaar ontwerp.

1.3 Van verkenning tot realisatie

Het project doorloopt op hoofdlijnen drie fasen: de verkenningsfase, de planuitwerkingsfase en de realisatiefase (zie afbeelding 1.2). De verkenning en planuitwerking worden afgesloten met een besluit: hoe verder te gaan in de volgende fase. Deze methode wordt algemeen toegepast voor alle dijkversterkingsprojecten uit het HWBP.

Afbeelding 1.2 Fasen project IJsseldijk Zwolle-Olst

In de eerste fase, de **verkenningsfase**, is onderzocht welke alternatieven er zijn, zodat de dijk weer voldoet aan de veiligheidsnormen. Deze alternatieven zijn, samen met betrokken partijen, beoordeeld en onderling vergeleken op basis van de afwegingsthema's techniek, impact op de omgeving en kosten. Ook is het draagvlak van de verschillende maatregelen in beeld gebracht en wordt de omgeving geconsulteerd over het concept voorkeursalternatief. De Voorkeursbeslissing markeert het einde van de verkenningsfase, met de vaststelling van het voorkeursalternatief voor de dijkversterking. Het voorkeursalternatief bestaat uit een principe-oplossing per deeltraject van de dijk. Het is nog geen ontwerp op perceelniveau en precieze maten en details liggen in de verkenningsfase nog niet vast.

In de **planuitwerkingsfase** ontwerpt het waterschap het voorkeursalternatief in meer detail. Het ontwerp wordt daarbij uitgewerkt van de principekeuzes uit de Voorkeursbeslissing naar een locatiespecifiek, ingepast ontwerp. Daarnaast stelt het waterschap in de planuitwerkingsfase de (formele) documenten op, die nodig zijn

om de dijkversterking te realiseren: het (complete) MER, het projectplan Waterwet¹ en andere benodigde vergunningen. De fase eindigt met de projectbeslissing: het besluit om het project te realiseren.

In de **realisatiefase** voert een aannemer de dijkversterking daadwerkelijk uit. Vanwege de grote lengte waarover de dijkversterking plaatsvindt, gebeurt dit mogelijk gefaseerd. De uitvoering van de werkzaamheden is gepland vanaf 2023.

1.4 Leeswijzer

Het doel van het verkenningenrapport is om het doorlopen proces en de resultaten van de verkenningsfase te beschrijven en het resultaat te presenteren: het VKA. Met dit rapport worden de resultaten gedeeld met bestuurlijke partijen, het Hoogwaterbeschermingsprogramma en alle belanghebbenden en belangstellenden in de omgeving. Het rapport beschrijft op hoofdlijnen alle stappen die in de verkenningsfase zijn doorlopen en geeft een toelichting op het resultaat.

Leeswijzer verkenningenrapport

Onderstaand schema geeft per hoofdstuk van dit rapport weer welke informatie daarin te vinden is.

Hoofdstuk	Geeft antwoord op de vraag
1. Inleiding	Waar gaat dit verkenningenrapport over?
2. Kaders en procedures	Wat zijn de kaders, procedures en uitgangspunten voor het project?
3. De opgave	Wat zijn de belangrijkste kenmerken van de dijk en wat moet er versterkt worden?
4. De verkenningsfase op hoofdlijnen	Welke stappen zijn er in de verkenningsfase doorlopen en welke onderzoeken zijn uitgevoerd?
5. Het voorkeursalternatief	Hoe ziet het VKA voor de dijkversterking er in hoofdlijn uit?
6. Doorkijk naar de vervolgfases	Welke stappen volgen er na het voorkeursbeslissing?
7. Literatuurlijst	Welke informatie is er gebruikt voor dit rapport? <i>NB: hoofdstuk 7 vindt u niet als aparte pagina op de website. Onder 'meer informatie' kunt u het complete verkenningenrapport, inclusief de literatuurlijst, als pdf downloaden.</i>

Leeswijzer achterliggende informatie

Dit rapport is gebaseerd op de uitkomsten van onderzoeken, werksessies en overleggen in de verkenningsfase. Dit rapport bevat de onderscheidende beslisinformatie en conclusies. De complete resultaten en onderbouwing daarvan zijn in verschillende achterliggende rapporten vastgelegd.

De belangrijkste documenten met achterliggende informatie voor het VKA zijn:

- Het milieueffectrapport (MER) deel A en bijbehorende deelrapporten [Lit. 1]: het MER bevat de resultaten van de milieuonderzoeken die zijn uitgevoerd voor alle kansrijke alternatieven. Het MER geeft per milieuthema, per deeltraject en per kansrijk alternatief een beschrijving van milieueffecten en een beoordeling daarvan;
- Beoordeling techniek kansrijke alternatieven [Lit. 2]: dit rapport gaat in op de beoordeling van de kansrijke alternatieven op de technische aspecten van uitvoerbaarheid, beheerbaarheid, hoogwaterveiligheid en toekomstvastheid/uitbreidbaarheid;
- Kostenrapport [Lit. 3]: voor elk van de kansrijke alternatieven zijn per deeltraject de levensduurkosten (investering én beheer en onderhoud) bepaald.

¹ Naar verwachting wordt gedurende het project de Omgevingswet van kracht. Hierdoor wordt het projectplan Waterwet vervangen door een projectbesluit Omgevingswet, zie toelichting in paragraaf 2.2.